

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Beslut

Datum
2022-05-17

Diarienummer
5445-2022

Prokab Ekonomikonsulter AB
Box 320
421 23 Västra Frölunda

Förenklad delgivning

Tillsyn enligt penningtvättslagen; beslut om sanktionsavgift

Beslut

Länsstyrelsen beslutar att Prokab Ekonomikonsulter AB med organisationsnummer 556541-3944 ska betala en sanktionsavgift om TVÅ MILJONER FYRAHUNDRATUSEN kronor (2 400 000 kr).

Sammanfattning

Länsstyrelsen har genom sin tillsyn enligt penningtvättsregelverket¹ granskat Prokab Ekonomikonsulter AB:s (Prokab) riskbedömningar för att förhindra att verksamheten utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism.

Granskningen har visat att Prokab överträtt bestämmelser i penningtvättsregelverket. Bolaget har inte vidtagit tillräckliga åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Bolaget har under tillsynsperioden saknat en allmän riskbedömning och har därmed inte heller kunnat bedöma den risk för penningtvätt eller finansiering av terrorism som kan förknippas med sina kundrelationer.

Länsstyrelsen har bedömt att överträdelserna varit allvarliga och systematiska samt att de inneburit en markant ökad risk för att bolagets verksamhet ska kunna utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism.

Beskrivning av ärendet

Prokab är sedan den 24 mars 2009 registrerat i Bolagsverkets register mot penningtvätt för verksamheten bokföring och redovisning. Bolaget

¹ Lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, förordningen (2009:92) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism samt Länsstyrelsen i Västra Götalands läns föreskrifter och allmänna råd (14FS 2017:178, 14FS 2018:51, 14FS 2019:52 och 14FS 2021:39) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

har sitt säte i Västra Götalands län. Bolagets verksamhet omfattas därmed enligt penningtvättsregelverket av Länsstyrelsens tillsyn.

Länsstyrelsen har den 14 februari 2022 skickat ett föreläggande till bolaget om att komma in med handlingar och uppgifter som rör verksamhetens riskbedömningar enligt penningtvättsregelverket samt uppgift om hur stor del av bolagets omsättning under perioden 14 februari 2021–14 februari 2022 som härrör från verksamhet som omfattas av penningtvättregelverket.

Den 21 februari 2022 har Prokab kommit in med *Rutinbeskrivning – Penningtvätt och finansiering av terrorism*, ett dokument om verksamhetens kunder samt uppgift om att 100 % av omsättningen hänförs till verksamhet som omfattas av penningtvättsregelverket.

Motivering till beslutet

Gällande bestämmelser

Syftet med penningtvättslagen är att förhindra att finansiell verksamhet och annan näringsverksamhet utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism. Fysiska och juridiska personer som bedriver vissa typer av verksamheter ska registrera sin verksamhet i Bolagsverkets register mot penningtvätt och följa de krav som ställs upp i lagen. En av de sektorer som omfattas av penningtvättslagens regler är yrkesmässig verksamhet som avser bokförings- och revisionstjänster.

Genom tillsynen kontrollerar Länsstyrelsen att verksamheten drivs enligt penningtvättsregelverket. Länsstyrelsen får förelägga den som driver verksamhet som omfattas av penningtvättslagen att lämna de upplysningar och ge tillgång till de handlingar som behövs för tillsynen. Länsstyrelsen har även rätt att ingripa mot en verksamhetsutövare som överträder en bestämmelse i 2–6 kap. penningtvättslagen eller Länsstyrelsens föreskrifter på området.

En verksamhetsutövare ska bland annat ha en dokumenterad allmän riskbedömning för att förhindra att verksamheten utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism.

Det finns även en skyldighet för verksamhetsutövare att göra en riskbedömning av sina kunder (kundens riskprofil).

Länsstyrelsen har i detta ärende endast granskat och bedömt bolagets allmänna riskbedömning och hur bolaget bedömer de risker för penningtvätt och finansiering av terrorism som kan förknippas med bolagets olika typer av kundrelationer (kunders riskprofiler) under tidsperioden 14 februari 2021–14 februari 2022. Bolagets övriga

skyldigheter enligt penningtvättsregelverket har Länsstyrelsen inte granskat.

Allmän riskbedömning

Prokab har gett in *Rutinbeskrivning – Penningtvätt och finansiering av terrorism*, daterad 2009-03 och reviderad 2012-10, 2016-09 samt 2021-04. Bolaget har även gett in ett odaterat dokument som beskriver bolagets kundtyper och risken för att dessa ska utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism.

Länsstyrelsen bedömer att Prokab saknar en dokumenterad allmän riskbedömning av verksamheten. Enligt penningtvättsregelverket ska den allmänna riskbedömningen av verksamheten innehålla en bedömning av hur de produkter och tjänster som en verksamhetsutövare tillhandahåller kan utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism och hur stor risken är för att detta kan inträffa. Detta saknas i de dokument som Prokab gett in.

Vid den allmänna riskbedömningen ska verksamhetsutövaren särskilt beakta vilka slags produkter och tjänster som de tillhandahåller samt vilka kunder, distributionskanaler och geografiska riskfaktorer som finns. Syftet med den allmänna riskbedömningen är att bedöma om och hur en verksamhetsutövares tjänster kan utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism. Eftersom den allmänna riskbedömningen ska utformas så att den kan ligga till grund för verksamhetsutövarens rutiner, riktlinjer och övriga åtgärder är den av stor vikt för flertalet åtgärder i penningtvättslagen.²

Länsstyrelsen bedömer att Prokab saknar en allmän riskbedömning av verksamheten och att detta utgör en överträdelse av penningtvättsregelverket.

Riskbedömning av kunder

Prokab har gett in *Rutinbeskrivning – Penningtvätt och finansiering av terrorism*, daterad 2009-03 och reviderad 2012-10, 2016-09 samt 2021-04. I dokumentet finns främst information om Prokabs kundkännedomsåtgärder. Bolaget beskriver även hur det agerar om det under affärsförbindelsens gång uppkommer avvikelser från vad som är känt om kunden och dennes affärsprofil. Vidare har bolaget i dokumentet angett att det en gång per år, lämpligen i samband med årsbokslutet, ska göra en riskbedömning av kunden och att det då bör hämta in nytt registreringsbevis.

² Se prop. 2016/17:173 s. 511.

Bolaget har även anfört följande. Prokabs kunder är framför allt förknippade med [REDACTED]. Risken för att dessa bolag utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism bedömer bolaget som mycket låg, dels då de ingår i [REDACTED] samt att företagen till stor del gör inköpen [REDACTED]. Bolaget kontrollerar kunderna och de omfattas av Prokabs egen rutinbeskrivning. Prokab har självklart även andra kunder, dessa kunder hanteras även de i enlighet med Prokabs egen rutinbeskrivning.

Länsstyrelsen har efterfrågat en beskrivning av hur bolaget bedömer de risker för penningtvätt och finansiering av terrorism som kan förknippas med bolagets olika typer av kundrelationer (kunders riskprofiler). En verksamhetsutövare ska bedöma den risk för penningtvätt eller finansiering av terrorism som kan förknippas med kundrelationen. Verksamhetsutövaren ska bestämma kundens riskprofil med utgångspunkt i den allmänna riskbedömningen och verksamhetsutövarens kännedom om kunden.

Länsstyrelsen gör följande bedömning. Eftersom Prokab har saknat en allmän riskbedömning har bolaget inte heller haft förutsättningar att kunna göra tillräckliga riskbedömningar av sina kunder. Prokab har inte heller gett in någon närmare beskrivning av hur de går tillväga för att bedöma de risker som kan förknippas med deras olika typer av kundrelationer. Mot denna bakgrund bedömer Länsstyrelsen att Prokab inte kunnat genomföra adekvata och verksamhetsanpassade bedömningar av sina kunder. Detta innebär en överträdelse av penningtvättsregelverket.

Val av ingripande

Som Länsstyrelsen konstaterat ovan har Prokab överträtt bestämmelser i penningtvättsregelverket. Länsstyrelsen har i sådana fall rätt att ingripa. Valet av ingripande är i hög grad beroende av omständigheterna i det enskilda fallet. Utgångspunkten är att alla relevanta omständigheter ska beaktas.³ Länsstyrelsen ska ta hänsyn till hur allvarlig överträdelsen är och hur länge den har pågått. Särskild hänsyn ska tas till skador som uppstått och graden av ansvar. Vid överträdelser som inte är ringa får ett ingripande ske genom beslut om sanktionsavgift.

Länsstyrelsen tar i denna del hänsyn till följande omständigheter. Bolagets verksamhet har sedan den 24 mars 2009 varit anmäld till Bolagsverkets register mot penningtvätt och bolaget kan förväntas ha kännedom om de skyldigheter som finns enligt penningtvättsregelverket. Det har inte framkommit att bolaget under någon del av den tid som nu

³ Se prop. 2016/17:173 s. 411 och s. 554.

gällande penningtvättslag varit i kraft har haft riskbedömningar i verksamheten som uppfyllt penningtvättsregelverkets krav.

Det har inte framkommit några förmildrande omständigheter. Länsstyrelsen har inte utövat tillsyn över bolagets verksamhet enligt nu gällande penningtvättslag.

De överträdelser som Länsstyrelsen har konstaterat kan inte bedömas som ringa. Att Prokab saknar riskbedömningar måste i stället innebära att överträdelserna anses som allvarliga. Det har inte framkommit annat än att överträdelserna har pågått under hela tillsynsperioden.

Länsstyrelsen bedömer att överträdelserna har inneburit en markant ökad risk för att bolagets verksamhet ska kunna utnyttjats för penningtvätt eller finansiering av terrorism.⁴ I denna bedömning beaktar Länsstyrelsen även att det inom den sektor där bolaget bedriver verksamhet generellt sett bedöms finnas en betydande risk för penningtvätt.

Det finns vid ovan angivna förhållanden skäl för Länsstyrelsen att besluta om en sanktionsavgift mot bolaget.

Sanktionsavgiftens storlek

När Länsstyrelsen fastställer sanktionsavgiftens storlek ska myndigheten ta särskild hänsyn till hur allvarlig överträdelsen är och hur länge den har pågått, samt till den juridiska eller fysiska personens finansiella ställning och den vinst som gjorts till följd av överträdelsen. Dessa omständigheter är typiskt sett sådant som myndigheten kan beakta i både förmildrande och försvårande riktning. Utgångspunkten är att myndigheten ska beakta alla relevanta omständigheter och som en allmän utgångspunkt bör storleken på avgiften stå i proportion till överträdelsens allvarlighet.⁵

Med finansiell ställning avses exempelvis verksamhetsutövarens årsomsättning, men det finns även andra faktorer som myndigheten bör kunna beakta. Sanktionsavgiftens storlek bör i regel stå i relation till verksamhetsutövarens storlek och omsättning.⁶

Enligt bolagets årsredovisning för perioden 2020-01-01–2020-12-31 uppgick bolagets nettoomsättning under perioden till 41 153 000 kronor.

⁴ Se prop. 2016/17:173 s. 404 och Kammarrätten i Stockholms avgöranden den 16 december 2021 i mål nr 2311-21 och mål nr 2334-21.

⁵ Se prop. 2016/17:173 s. 555 f. och Kammarrätten i Stockholms avgöranden den 16 december 2021 i mål nr 2311-21 och mål nr 2334-21.

⁶ Se prop. 2016/17:173 s. 403 f. och s. 556.

Bolaget hade under perioden 44 anställda. Länsstyrelsen bedömer att Prokab har en stark finansiell ställning.

Länsstyrelsen får inte bestämma sanktionsavgiften till ett lägre belopp än 5 000 kronor. Länsstyrelsen bedömer att det inte går att fastställa om Prokab gjort en vinst till följd av överträdelsen. Därmed får sanktionsbeloppet högst uppgå till motsvarande en miljon euro.

Sanktionerna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande.⁷ Som framgår ovan bedömer Länsstyrelsen att de konstaterade överträdelserna är allvarliga, systematiska och att de har pågått under hela tillsynsperioden. Vidare verkar bolaget inom en sektor där det generellt sett bedöms finnas en betydande risk för penningtvätt. Vid en samlad bedömning av dessa omständigheter samt med hänsyn till bolagets finansiella ställning, anser Länsstyrelsen att sanktionsavgiften ska bestämmas till 2 400 000 kronor.

Bestämmelser som beslutet grundas på

- 1 kap. 2 § punkt 19, 2 kap. 1–5, 7 kap. 1, 2, 5, 10–11, 13–14, 16, 21 och 25 §§ lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (penningtvättslagen).
- 16 § förordningen (2009:92) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.
- Länsstyrelsen i Västra Götalands läns föreskrifter och allmänna råd (14FS 2017:178, 14FS 2018:51, 14FS 2019:52 och 14FS 2021:39) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

Information

Tillsynsärendet avslutas genom detta beslut. Prokab är även fortsatt skyldiga att ha upprättade och uppdaterade riskbedömningar, rutiner och riktlinjer. Länsstyrelsen kan komma att följa upp att verksamheten följer penningtvättsregelverket genom nya tillsynsinitiativ.

Sanktionsavgiften tillfaller staten och faktureras av Länsstyrelsen efter att beslutet har vunnit laga kraft.

Ytterligare information om penningtvättslagen och era skyldigheter finns på Länsstyrelsens webbplats, www.lansstyrelsen.se.

Ni kan överklaga beslutet

Se bilaga med överklagandehänvisning.

⁷ Se prop. 2016/17:173 s. 357.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av rättschef Claire Melin med länsjurist Ann-Charlotte Broman som föredragande. I den slutliga handläggningen av ärendet har även funktionschef Helena Schultz medverkat.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilaga

1. Överklagandehänvisning förvaltningsrätten